

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Дніпропетровської** області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у I кварталі 2024 року свідчать, що на тлі посилення обстрілів критично важливих об'єктів, а також логістичних труднощів із перетином кордону респонденти **очікують зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** у наступні 12 місяців. Водночас респонденти стримано оцінюють перспективи розвитку власних підприємств. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 5.1% (у попередньому кварталі – 13.9%) (графік 1), у цілому по Україні – 8.5% (графік 1). Найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств сільського господарства («мінус» 16.7%). Найоптимістичніші очікування в підприємств торгівлі (баланс відповідей – 10.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становить 65.4% (у попередньому кварталі – 63.8%), у цілому по Україні – 51.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 85.3% респондентів (у попередньому кварталі – 87.2%), у цілому по Україні – 81.1%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.7%), у цілому по Україні – 3.7% (таблиця). Найоптимістичніші очікування в респондентів добувної промисловості, найпесимістичніші – у підприємств сільського господарства (баланси відповідей – 33.3% і «мінус» 66.7% відповідно);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.8% (у попередньому опитуванні – 3.7%) (таблиця). Одночасно респонденти очікують зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 2.9% (у IV кварталі 2023 року – 0.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт нижчими темпами:** баланс відповідей «мінус» 2.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.9%). Проте респонденти очікують **помірне збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 4.1% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 1.3%) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 1.5% та 8.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.2%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.3%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств транспорту та зв'язку, водночас респонденти підприємств інших видів економічної діяльності очікують збільшення персоналу (баланси відповідей – «мінус» 14.3% та 20.0%);
- **зростання цін як на товари / послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 84.6% та 57.7% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 91.1% та 57.0% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари / послуги власного виробництва в респондентів торгівлі та інших видів економічної діяльності (баланси відповідей – по 80.0%). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 67.9% та 62.3% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 68.0% та 53.8% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит, а також занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

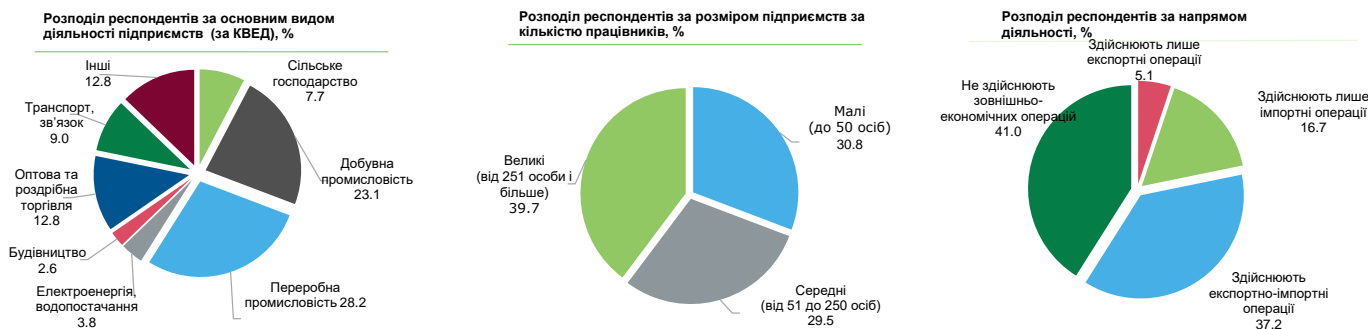
Очікування **щодо зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом дещо **послабилися** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

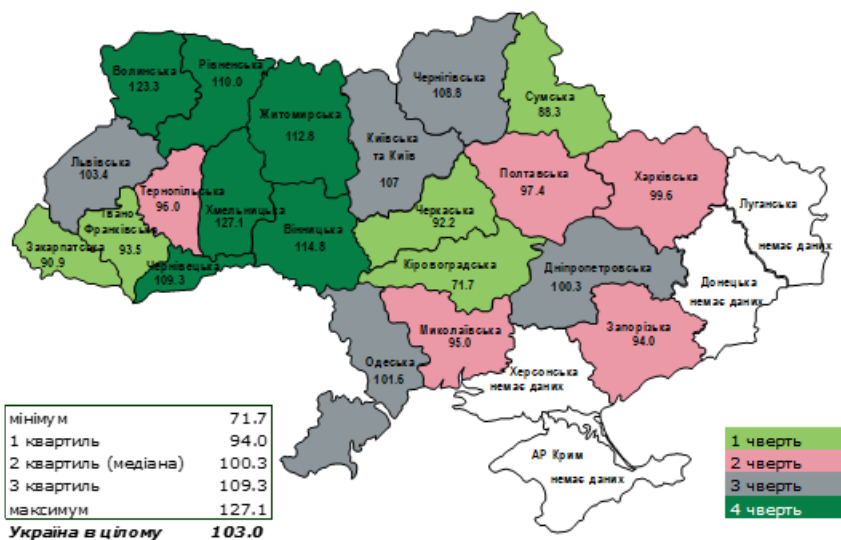
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 25.6% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 21.0%), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 6.5% (як у IV кварталі 2023 року);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 28.2% (у попередньому кварталі – 22.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 січня – 21 лютого 2024 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інше.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-4.0	-9.0	-2.5	-3.7	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-1.3	0.0	9.0	3.7	7.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-23.3	-15.4	-2.7	-13.9	-2.9
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-13.9	-16.7	-2.7	-1.3	4.1
кількості працівників	-21.1	-7.6	-9.0	-5.2	-7.7

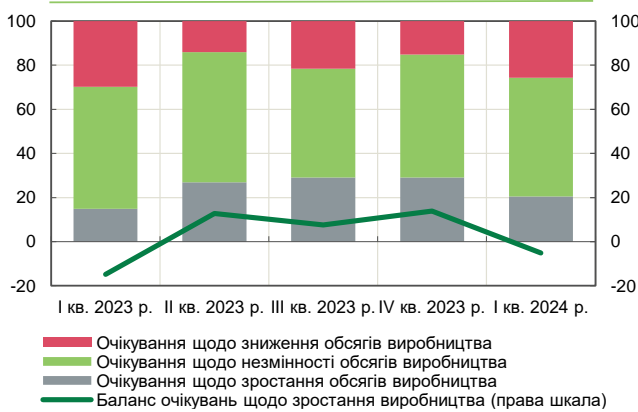
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

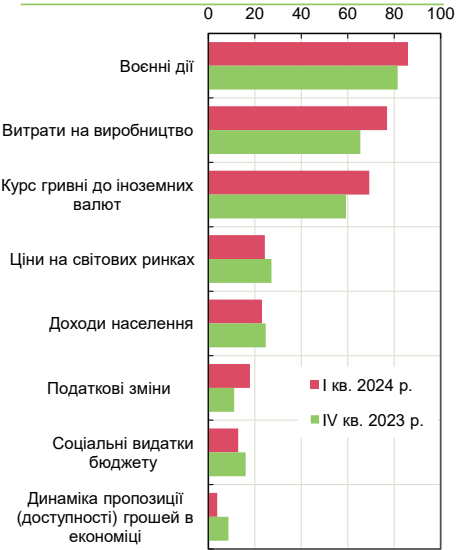
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

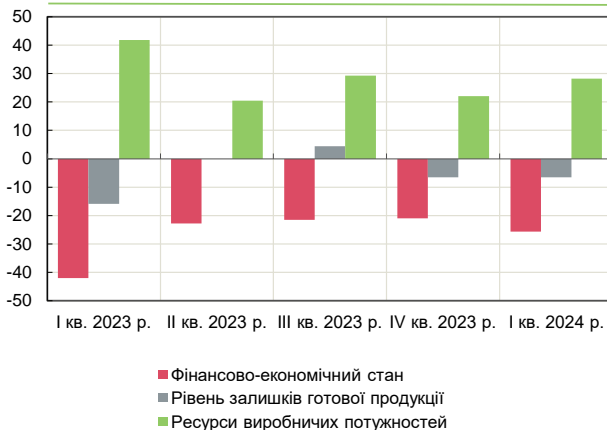
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

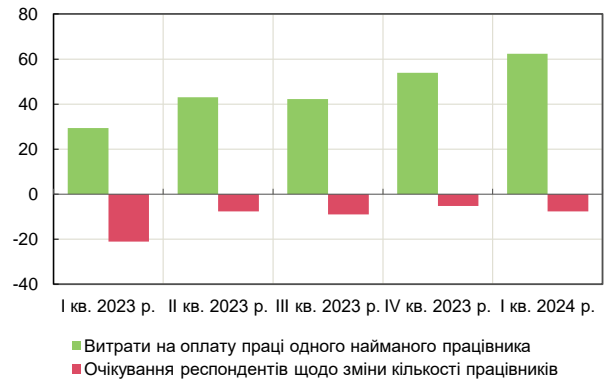
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

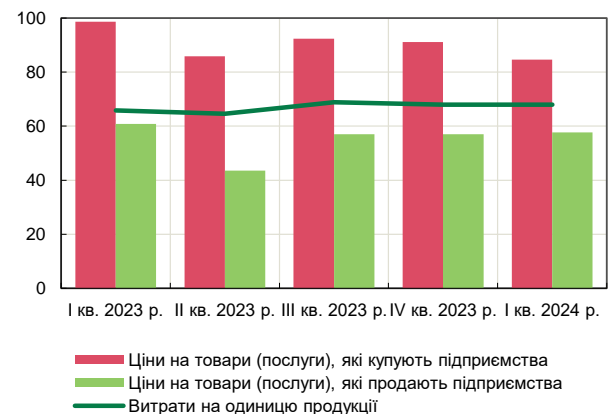
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

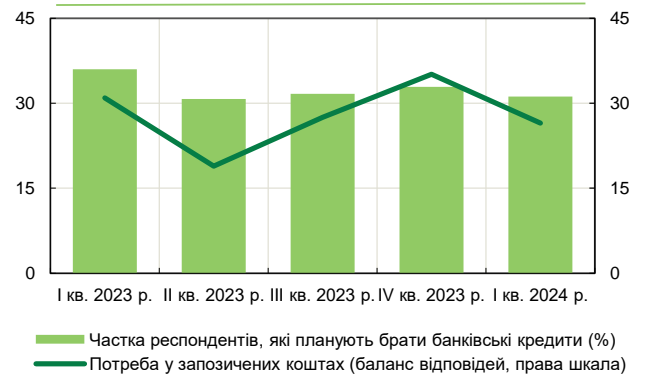
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

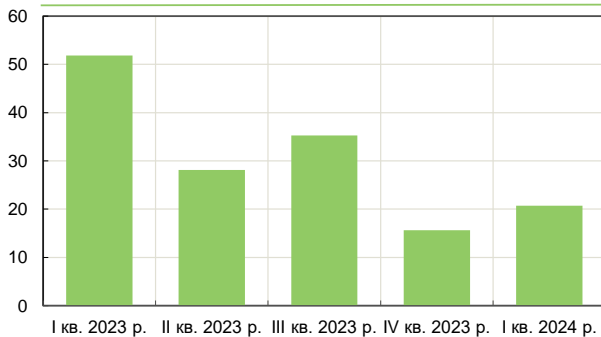
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

